

MEDIACE A PROBACE V PROSTŘEDÍ ŠKOLSKÝCH INSTITUCÍ

1

Michal Slavík

ŠKOLNÍ INTERVENČNÍ TÝM

- Tým pracuje jako poradní skupina, aby došlo ke konsensu mezi subjekty za aktivního nasazení pedagoga, nebo sám intervenuje do problémové situace.
- Celá činnost se obvykle zahajuje na podkladě řešení krizových situací ve třídách, přijímání opatření i poskytování podpory směrem k nápravě negativního dopadu na jedince i třídu jako sociální skupinu.
- Z pohledu konfliktu jde o nastavení realizace možností, které nebyl pedagog (např. třídní učitel) schopen vymyslet, sám si na ně netroufá, anebo osobnostně selhal. Projekt je postaven na základě nutnosti podpořit výkon povinností třídního učitele, metodika prevence základního školství (event. výchovného poradce). Stejně tak v oblasti náhradní rodinné péče podpořit výkon povinností etopeda, psychologa a vedoucích vychovatelů.

MEDIACE VE ŠKOLE (DĚTSKÝ MEDIÁTOR)

- Vychází se z koncepce mediace v prostředí právní legislativy. Řešení se obvykle aplikuje na složité a náročné konflikty, u kterých nehrozí nebezpečí z prodlení.
- Ve vybraných školách, se v rámci školních rad vytvořila podsekcce pro řešení konfliktů pomocí mediace. Tato platforma je tvořena ze zástupců rodičů, učitelského sboru, kteří nejsou v managementu školy a žáků školy. Jejím hlavním úkolem je řešit složité konflikty ve škole pomocí mediace. Složitými konflikty máme na mysli právě ty konflikty, které nejsou řešitelné běžnými prostředky.

MEDIACE VE ŠKOLE (DĚTSKÝ MEDIÁTOR)

- Kurz mediátora trvá přibližně dva měsíce a stejnou dobu i samotné zavádění do praxe ve školním prostředí. Mediátoři pracují ve dvojicích a jejich mediace jsou sledovány a reflektovány supervizorem. Supervizor taktéž dohlíží na strukturu a proces mediace samotné. Otázky náboženské, etnické a otázky genderové odlišnosti nehrají u mediátora roli, tedy mediací se mohou řešit i konflikty mající základ v sociokulturní odlišnosti. Tyto konflikty se mohou projevit např. v souvislosti s výukou cizinců a azylantů. Dětský mediátor tak může sehrát svou důležitou roli také v oblasti interkulturní výchovy a přispět k rozvoji její metodiky. Jedním z možných výstupů mediace může být uložení sankce.

ŠKOLNÍ ODMĚNY A SANKCE

- Odměny a sankce v českém základním školství řeší primárně vyhláška MŠMT č. 48/2005 Sb., a to konkrétně §§ 15 a 17 uvedené vyhlášky. Výchovná opatření jsou vyhláškou stanovena takto:
- § 15
- (1) Při použití klasifikace se chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:
 - a) 1 - velmi dobré,
 - b) 2 - uspokojivé,
 - c) 3 - neuspokojivé.

ŠKOLNÍ ODMĚNY A SANKCE

- Výchovná opatření § 17
-
- (1) Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.
- (2) Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
- (3) Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:
 - a) napomenutí třídního učitele,
 - b) důtku třídního učitele,
 - c) důtku ředitele školy.
- (4) Pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu.
- (5) Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.
- (6) Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.
- (7) Udělení pochvaly ředitele školy a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly ředitele školy se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

ALTERNATIVNÍ SANKCE

- V návaznosti i na Individuální výchovný plán (známý jako smlouva s rodiči) a pod tíhou inspirace trestním kodexem, byl realizován pilotní projekt alternativních odměn a sankcí.
- Po nezbytné úpravě školního řádu, tedy zapracování alternativních sankcí jakými jsou:

OBECNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE

- Obecně prospěšné práce – tyto má žák vykonat ve prospěch školy, nebo školského zařízení, a to osobně bezplatně ve svém volném čase, nejdéle do 3 měsíců ode dne, kdy mu byla sankce uložena. Ředitel školy, nebo školského zařízení může uložit sankci v rozsahu 5 – 50 hodin. Pokud žák sankci vykoná, hledí se na něj, jako by se čin, za který byl uložen, nestal. V opačném případě, nevykonání celého, či jen části alternativní sankce, přichází „úřední“ sankce dle ustanovení §§ 15, 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

TREST DOMÁCÍHO VĚZENÍ

- Trest domácího vězení – tato sankce je ukládána a vykonávána ve spolupráci s rodiči žáka, jedná se o nemožnost svévolného opuštění domácnosti s výjimkou návštěvy pravidelných volnočasových, či sportovních aktivit žáka. Rozsah této sankce určí ředitel školy či školského zařízení po dohodě s rodiči, v zásadě by neměl přesáhnout lhůtu 14 dnů. Pokud žák sankci vykoná, hledí se na něj, jako by se čin, za který byl uložen, nestal. V opačném případě, nevykonání celého, či jen části alternativní sankce, přichází „úřední“ sankce dle ustanovení §§ 15, 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

TREST ZÁKAZU VSTUPU NA SPORTOVNÍ ČI KULTURNÍ AKCE

- Trest zákazu vstupu na sportovní či kulturní akce – tato sankce je ukládána a vykonávána ve spolupráci s rodiči žáka, jedná se o nemožnost návštěvy žáka na akcích pořádaných školou, ale i mimo školu. Např. účast na sportovním dopoledni pořádaném školou, výletu, či výchovného koncertu, taktéž zákazu vstupu ze strany rodičů při návštěvě diskotéky, aj. Rozsah této sankce určí ředitel školy či školského zařízení po dohodě s rodiči, kdy je v zásadě vždy specifikováno, jaké konkrétní sportovní či kulturní akce se žák nesmí zúčastnit. Pokud žák sankci vykoná, hledí se na něj, jako by se čin, za který byl uložen, nestal. V opačném případě, nevykonání celého, či jen části alternativní sankce, přichází „úřední“ sankce dle ustanovení §§ 15, 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

PENĚŽITÝ TREST S PODMÍNĚNÝM ODKLADEM

- Peněžitý trest s podmíněným odkladem – tato sankce je ukládána jen rodičům žáků, a to za dlouhodobé, soustavné neplnění si svých rodičovských povinností při domácí přípravě dětí na vyučování. Ředitel školy může uložit peněžitou sankci až do výše 1.000,-Kč. Exekuci této sankce může podmíněně odložit na dobu nejvýše 3 měsíců. Pokud je zajištěna po stanovenou dobu náprava, pak k exekuci sankce nedochází. V opačném případě je přistoupeno k exekuci a vyměřená částka je připsána na stipendijní účet školy.

PENĚŽITÝ TREST NEPODMÍNĚNÝ

- Peněžitý trest nepodmíněný – tato sankce je ukládána jen rodičům žáků, a to za opakované dlouhodobé, soustavné neplnění si svých rodičovských povinností při domácí přípravě dětí na vyučování. Ředitel školy může uložit peněžitou sankci až do výše 1.000,-Kč. Exekuci této sankce je splatná ihned, přičemž vymožená částka je připsána na stipendijní účet školy.

PENĚŽITÝ TREST NEPODMÍNĚNÝ

- Exekuce výše uvedených sankcí určeným pouze rodičům se může realizovat i prostřednictvím orgánů sociálně právní ochrany dětí a mládeže. Takto vymožené prostředky jsou shromažďovány na stipendijním účtu školy, který byl zřízen pro účel odměňování žáků, kteří vykonali čin hodný zřetele a ocenění. Formu odměny, či ocenění rozhodne ředitel školy. V zásadě se jedná o věcný dar pořízený právě z prostředků stipendijního účtu. Nemusí se jednat pouze jen o odměnu nadaných žáků, ale jakýkoli čin, který je hoden ocenění (např. zlepšení prospěchu jinak neúspěšného žáka, úspěšná reprezentace školy při sportovní, či kulturní akci, záchrana lidského života, aj).

ZÁVĚR

- Chtěli jsme ukázat, že pomocí mediace se dají řešit nejen velice závažné trestné činy, ale že mediace může posloužit i ve výchovném procesu a může sloužit právě i při odstraňování osobních antipatií. Je také zřejmé, že mediace není všespásná, ale může to být jedna z cest, jak učit, aby při řešení svých konfliktů o nich strany hovořily dříve, než tento konflikt přejde do neřešitelné situace. Je samozřejmé, že se takovýmito případům neubráníme, ale pokud nastanou, pak je naším cílem přivést a pomoci jim ke smírné cestě a současně s tím je naučit přijmout za takové jednání plnou odpovědnost. Taktéž bylo naším záměrem, nabídnou školám a školským institucím větší škálu odměn a sankcí, které by mohli využít a uplatnit v rámci své činnosti.

○ Děkuji za pozornost